

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A.Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209, el. p. post@socmin.lt, <http://www.socmin.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Savivaldybių merams
Savivaldybių administracijų direktoriams

2018 -12- 17 Nr. (15.6-24) SD - 6636

Kopija
Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo
ministerijai
Lietuvos savivaldybių asociacijai

DĖL SOCIALINĖS PARAMOS MOKINIAMS TEISINIO REGULIAVIMO POKYČIŲ

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Ministerija) viena iš funkcijų – užtikrinti pinigines socialinės paramos sistemos, *įskaitant ir socialinę paramą mokiniams*, funkcionavimą, reguliavimą ir tobulinimą.

Siekiant tobulinti socialinės paramos mokiniams (*mokinių nemokamo maitinimo ir paramos mokinio reikmenims įsigyti*) organizavimą, efektyviai panaudoti Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšas, skiriamas socialinei paramai mokiniams, ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymo (toliau – Įstatymas) įgyvendinimo stebėsenos metu savivaldybių pateiktus pasiūlymus dėl Įstatyme nustatytų nemokamam maitinimui skirtiems produktams ir mokinio reikmenims įsigyti skiriamų lėšų dydžių didinimo, kreipimosi dėl socialinės paramos mokiniams ir šios paramos teikimo tvarkos tobulinimo, *2018 m. gruodžio 4 d. Lietuvos Respublikos Seime priimtas Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymo Nr. X-686 pakeitimo įstatymas (užregistruotas TAR 2018 m. gruodžio 11 d., Nr. 20237)*, kuriame Įstatymas išdėstytas nauja redakcija (toliau – nauja redakcija išdėstytas Įstatymas).

Svarbiausi Įstatymo pakeitimai:

1. Siekiant užtikrinti visavertį, sveikos mitybos reikalavimus atitinkantį mokinių maitinimą, apie 25 procentais *padidinti vienam mokiniui vienai dienai nemokamam maitinimui skirtiems produktams įsigyti skiriamų lėšų dydžiai:*

- pusryčiams / pavakariams skiriama 1,6–2,8 proc. bazinės socialinės išmokos (toliau – BSI) dydžio suma (0,61–1,06 euro);

- pietums skiriama 3,5–5 proc. BSI dydžio suma (1,33–1,90 euro);

- maitinimui mokyklų organizuojamose vasaros poilsio stovyklose skiriama 8,3–9,7 proc. BSI dydžio suma (3,15–3,69 euro).

Pažymėtina, kad, vadovaujantis Vyriausybės teisėkūros ekonomiškumo principu, siekiant teisinio aiškumo, Mokinių nemokamo maitinimo mokyklose tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. 1770 „Dėl mokinių nemokamo maitinimo mokyklose tvarkos aprašo patvirtinimo“ nuostatos (dėl konkrečių nemokamo maitinimo rūšių, produktams įsigyti skiriamų lėšų dydžių pagal atskiras maitinimo rūšis nustatymo) perkeltos į nauja redakcija išdėstytą Įstatymą. Minėtas Vyriausybės nutarimas bus pripažįstamas netekusiu galios.

2. Siekiant labiau finansiškai paremti nepasiturinčias šeimas, įvertinus Lietuvos statistikos departamento teikiamą informaciją apie vartojimo prekių ir paslaugų kainų pokyčius bei

atsižvelgiant į savivaldybių ir tėvų, auginančių mokyklinio amžiaus vaikus, siūlymus, *mokinio reikmenims įsigyti skiriamų lėšų dydis padidintas iki 2 BSI (76 eurų) dydžio.*

3. Siekiant suteikti galimybę dėl socialinės paramos mokiniams kreiptis *asmenims, kurie, pasibaigus globai (rūpybai), toliau mokosi pagal bendrojo ugdymo programą*, patikslinta Įstatymo 1 straipsnio 4 dalis (nauja redakcija išdėstyto Įstatymo 1 straipsnio 3 dalies 4 punktą) ir nustatyta, kad įstatymas netaikomas mokiniams, kuriems Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka nustatyta vaiko laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba). Jeigu, pasibaigus vaiko globai (rūpybai), asmenys toliau mokosi pagal bendrojo ugdymo programą, pagal Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymą, jiems mokama tik globos (rūpybos) išmoka (globos (rūpybos) išmokos tikslinis priedas nemokamas), kurios dydis (152 eurai) yra mažesnis už nustatytą pajamų ribą (183 eurai) socialinei paramai mokiniams gauti. Šie asmenys pradeda gyventi savarankiškai be globėjų pagalbos. Įteisintu reguliavimu siekiama buvusius globotinius skatinti mokytis ir palengvinti sąlygas įsitvirtinti savarankiškame gyvenime.

Be to, atsižvelgiant į naują redakciją išdėstyto Įstatymo 1 straipsnio 3 dalies 4 punkto nuostatą, pagal kurią įstatymas netaikomas mokiniams, kuriems Civilinio kodekso nustatyta tvarka nustatyta vaiko laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba), bei Lietuvos Respublikos pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 2 straipsnio 2 dalimi įtvirtintą bendrai gyvenančių asmenų sampratą, *atsisakyta kaip neaktualių Įstatymo 6 straipsnio 3 dalies nuostatų, susijusių su vidutinių pajamų vienam asmeniui skaičiavimu*, bei patikslinta Įstatymo 1 straipsnio 5 dalis (nauja redakcija išdėstyto Įstatymo 12 straipsnio 3 dalis) – išbraukti žodžiai „globėjai (rūpintojai)“, ir Įstatymo 2 straipsnio 4 dalis (nauja redakcija išdėstyto Įstatymo 2 straipsnio 2 dalis) – išbraukti žodžiai „globėjų (rūpintojų)“. Visais atvejais dėl socialinės paramos mokiniams gali kreiptis vienas iš mokinio tėvų ar kitų bendrai gyvenančių pilnamečių asmenų ar jų įgaliotas asmuo.

4. Siekiant suderinti Įstatymo nuostatas su Civilinio kodekso nuostatomis (pagal Civilinio kodekso 2.8 straipsnio 1 dalį nepilnamečiai nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų sandorius sudaro, turėdami tėvų arba rūpintojų sutikimą), papildyta Įstatymo 2 straipsnio 4 dalis (nauja redakcija išdėstyto Įstatymo 2 straipsnio 2 dalis – „pareiškėjo“ sąvoka) ir nustatyta, kad dėl socialinės paramos mokiniams gali kreiptis mokinys nuo keturiolikos iki aštuoniolikos metų, turintis tėvų sutikimą.

5. Siekiant teisinio aiškumo ir sudaryti palankesnes sąlygas gauti socialinę paramą mokiniams, nustatytas vienodas nemokamo maitinimo ir paramos mokinio reikmenims įsigyti teisinis reguliavimas, neatsižvelgiant į tai, kurioje savivaldybėje pareiškėjas gyvena, nauja redakcija išdėstyto Įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje ir 15 straipsnio 4 dalies 4 punkte *įtvirtinant baigtinį atvejų sąrašą ir nustatant pajamų ribą*. Be to, atsižvelgiant į tai, kad Įstatyme įteisintos dvi socialinės paramos mokiniams rūšys (nemokamas maitinimas ir parama mokinio reikmenims įsigyti), išimties atvejais *gali būti skiriamas ne tik nemokamas maitinimas, bet ir parama mokinio reikmenims įsigyti*. Nauja redakcija išdėstyto Įstatymo 15 straipsnio 4 dalies 4 punkte nustatytais atvejais socialinei paramai mokiniams *skiriamų lėšų dydis padidintas nuo 4 iki 6 procentų* išlaidoms produktams, mokinio reikmenims ir administravimui skirtų valstybės biudžeto lėšų.

6. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas mokykloms organizuoti vasaros poilsio stovyklas, patikslinta Įstatymo 5 straipsnio 2 dalis ir nustatyta, kad nemokamas maitinimas mokiniams skiriamas vasaros atostogų metu *mokyklų organizuojamose vasaros poilsio stovyklose* (iki šiol buvo tik *mokyklose* organizuojamose *dieninėse* vasaros poilsio stovyklose);

7. Siekiant užtikrinti, kad nemokamą maitinimą gautų visi mažas pajamas gaunančių šeimų vaikai, patikslintos Įstatymo 6 straipsnio 4 dalies (nauja redakcija išdėstyto Įstatymo 6

straipsnio 3 dalis) nuostatos *dėl vidutinių pajamų vienam asmeniui skaičiavimo tuo atveju, kai vertinamos kreipimosi mėnesio pajamos*. Jeigu kreipimosi dėl mokinių nemokamo maitinimo mėnesį bent vieno iš bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens pajamų šaltinis ar bendrai gyvenančių asmenų sudėtis, palyginti su 3 praėjusiais kalendoriniais mėnesiais, pasikeitė, išskyrus atvejus, kai buvo gauta vienkartinė išmoka (premija, vienkartinė netekto darbingumo kompensacija, išeitinė išmoka ir kitos faktiškai gautos vienkartinės pajamos, išskyrus kompensaciją už nepanaudotas atostogas) ar iš karto už 2 ir daugiau kalendorinių mėnesių išmokėtos kas mėnesį gaunamos išmokos, vidutinės pajamos vienam asmeniui per mėnesį apskaičiuojamos *pagal kreipimosi dėl socialinės paramos mokiniams mėnesio pajamas* (jeigu pareiškėjas negali iškart pateikti kreipimosi mėnesio pajamų, mokiniams *nemokamas maitinimas skiriamas pagal praėjusio mėnesio iki kreipimosi dėl mokinių nemokamo maitinimo mėnesio pajamas, kol bus pateikta informacija apie kreipimosi mėnesio pajamas ir priimtas naujas sprendimas dėl nemokamo maitinimo skyrimo*).

8. Siekiant suderinti Įstatymo nuostatas su Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nuostatomis, *patikslintos Įstatymo nuostatos, susijusios su pareiškėjo gyvenamąja vieta* – nurodyta, kad pareiškėjas dėl socialinės paramos mokiniams kreipiasi į savivaldybės, kurios teritorijoje Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoja gyvenamąją vietą arba yra įtrauktas į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, administraciją, o jeigu gyvenamoji vieta nedeklaruota ir nėra įtrauktas į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą, – į savivaldybės, kurios teritorijoje faktiškai gyvena, administraciją. Atitinkamai tikslinamos ir kitos nuostatos, susijusios su šiuo aspektu. Be to, siekiant teisinio reguliavimo aiškumo, Įstatymo 10 straipsnis papildytas nauja 2 dalimi, *apibrėžiant asmenų faktinės gyvenamosios vietos nustatymo tvarką*.

9. Sistemiskai vertinant Įstatymo taikymo nuostatas, siekiant teisinio aiškumo, patikslintos Įstatymo 10 straipsnio 5 dalies nuostatos (nauja redakcija išdėstyto Įstatymo 10 straipsnio 6 dalis), kuriomis reglamentuojamas socialinės paramos mokiniams skyrimas, *kai pareiškėjas dėl socialinės paramos mokiniams nesikreipė, tačiau parama mokiniui galimai reikalinga*. Tokiu atveju mokyklos administracija turėtų *tik informuoti* mokinio gyvenamosios vietos savivaldybės administraciją dėl poreikio įvertinti šeimos gyvenimo sąlygas ir teikti socialinę paramą mokiniams. Tai reiškia, kad toliau „su šeima dirba“ savivaldybės administracija.

10. Siekiant Įstatymo nuostatų taikymo aiškumo, Įstatymo 10 straipsnis papildytas nuostata dėl prašymo-paraiškos pateikimo būdų ir nustatyta, kad *prašymas-paraiška gali būti pateiktas asmeniškai, paštu, elektroniniu būdu, kai valstybės elektroninės valdžios sistemoje teikiama elektroninė paslauga, arba per atstovą*.

11. Siekiant vienodo asmenų traktavimo, *atsisakyta* Įstatymo 12 straipsnio 4 dalyje įtvirtintos *nuostatos dėl nemokamo maitinimo teikimo poilsio, švenčių ir atostogų dienomis per mokslo metus*. Nauja redakcija išdėstyto Įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad nemokamas maitinimas, priklausomai nuo prašymo-paraiškos ir visų reikalingų dokumentų pateikimo dienos, skiriamas nuo mokslo metų pradžios ar nuo informacijos apie priimtą sprendimą gavimo mokykloje kitos dienos iki mokslo metų pabaigos, todėl, *vadovaujantis šia nuostata*, esant būtinybei ir mokyklos galimybėms, nemokamas maitinimas galėtų būti teikiamas ir poilsio, švenčių ar atostogų dienomis per mokslo metus.

12. Siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo ir aiškumo, patikslinta Įstatymo 12 straipsnio 5 dalis ir nustatyta, kad, mokiniui pakeitus mokyklą, ankstesnės mokyklos administracija naujos mokyklos administracijai ne vėliau kaip kitą darbo dieną po mokyklos pakeitimo dienos pateikia (asmeniškai, paštu arba elektroninėmis ryšio priemonėmis,

pasirašytomis saugiu elektroniniu parašu) laisvos formos pažymą apie mokinio teisę gauti nemokamą maitinimą ir informuoja pareiškėjo gyvenamosios vietos savivaldybės administraciją apie tai, kad mokinys pakeitė mokyklą. Šioje pažymoje mokyklos administracija nurodo šiuos mokinio duomenis: vardą, pavardę, asmens kodą, gyvenamosios vietos adresą. Mokiniui nemokamas maitinimas naujoje mokykloje pradamas teikti nuo kitos darbo dienos, kai pažyma buvo gauta mokykloje.

Įstatymo pakeitimai įsigalioja 2019 m. sausio 1 d.

Iki įsigaliojant nauja redakcija išdėstytam Įstatymui, *Ministerija* patikslins Prašymo-paraiškos socialinei paramai mokiniams gauti formą SP-11 ir Sprendimo dėl socialinės paramos mokiniams skyrimo formą SP-12. Taip pat bus tikslinama: Specialių tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams lėšų apskaičiavimo metodika, Valstybės biudžeto lėšų poreikio mokinių nemokamam maitinimui planavimo bei jų paskirstymo metodika, Duomenų apie valstybės biudžeto lėšų poreikį socialinei paramai mokiniams teikimo tvarkos aprašas ir Duomenų apie suteiktą socialinę paramą mokiniams teikimo tvarkos aprašas.

Atkreiptinas dėmesys, kad socialinę paramą mokiniams administruojančios institucijos taip pat turi pakeisti ir patvirtinti nauja redakcija išdėstyto Įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus:

1) *Savivaldybių institucijos* turi patikslinti mokinių nemokamo maitinimo mokyklose tvarką (pagal nauja redakcija išdėstyto Įstatymo 12 straipsnio 1 dalį – mokinių nemokamo maitinimo **savivaldybės ir nevalstybinėse** mokyklose tvarką) ir paramos mokinio reikmenims įsigyti tvarką.

2) *Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija* turi patikslinti mokinių nemokamo maitinimo tvarką (pagal nauja redakcija išdėstyto Įstatymo 12 straipsnio 1 dalį – mokinių nemokamo maitinimo **valstybinėse mokyklose** tvarką) ir, esant poreikiui, patikslinti Individualiųjų mokymosi priemonių sąrašą.

Pažymėtina, kad 2019 metams Lietuvos Respublikos valstybės biudžete nauja redakcija išdėstyto Įstatymo nuostatomis įgyvendinti papildomai numatyta apie 5,4 mln. eurų.

Todėl, įvertinus minėtus Įstatymo pakeitimus, kurie nuo 2019 m. sausio 1 d. suteikia teisę dėl socialinės paramos mokiniams kreiptis didesniame pareiškėjų skaičiui bei galimybę nemokamam maitinimui ir mokinio reikmenims įsigyti skirti didesnę valstybės biudžeto lėšų sumą, prašome apie tai informuoti mokyklų administracijas ir savivaldybės gyventojus bei išnaudoti visas teisės aktais suteiktas galimybes, skiriant valstybės paramą nepasiturinčioms šeimoms, auginančioms mokyklinio amžiaus vaikus.

Nuoširdžiai dėkojame už geranorišką ir konstruktyvų bendradarbiavimą ir kasdienį, profesionalų darbą, siekiant, kad visi mokiniai iš mažas pajamas gaunančių šeimų gautų teisės aktais nustatytą valstybės paramą.

Pagarbiai

Viceministras

Eitvydas Bingelis

Rima Kurlianskienė, tel. 8 706 6 4284, el. p. Rima.Kurlianskiene@socmin.lt